

Kort vejledning til lægdsruller.

En lægdsrulle er en fortegnelse over de mænd, der kunne udskrives til militærtjeneste i hæren. Rullerne kan bruges til, at følge mænds flytninger eller til, at få oplyst, ved hvilken enhed i militæret værnepligten blev aftjent.

Et lægd er et geografisk område, typisk svarende til et sogn eller fra 1843 en købstad. Lægderne inden for hvert amt eller udskrivningskreds har ikke navne, men er nummererede.

Hovedrullen

Hovedrullen er en fortegnelse over samtlige værnepligtige i et lægd et bestemt år.

Tilgangslisten

Tilgangslisten er en fortegnelse over de værnepligtige, der er blevet optaget i rullen i et bestemt år, enten fordi de nåede den alder hvor de skulle optages i rullen eller fordi de flyttede til lægdet.

Omskrevne ruller

Alle tilgangslisten blev omskrevet efter 11 år. En omskreven rulle indeholder oplysninger om de værnepligtige, der har boet i lægdet i samtlige 11 år og som stadig er værnepligtige.

I lægdsrullerne kan du finde oplysninger om:

- Fødselstidspunkt
- Faderens navn (moderens navn, hvis personen er født uden for ægteskab)
- Fødested og opholdssted
- Højde
- Eventuelle legemlige skavanker
- Hvor værnepligten blev aftjent
- Eventuelt fritagelses- eller kassationsgrund
- Dødsår, hvis den værnepligtige døde inden sin sletning af lægdsrullen
- Militære straffe

Det skal du vide for at bruge lægdsruller

For at finde noget i en lægdsrulle skal du kende:

- Den værnepligtiges **navn**
- Den værnepligtiges **fødselsår/alder**
- **Opholdssted** (sogn eller købstad) på tidspunktet for optagelsen i lægdsrullen eller på et tidspunkt i løbet af værnepligtstiden.

The screenshot shows the website 'lægdsruller.dk'. At the top, there are navigation links: 'hjem', 'find lægdsrulle', and 'flyt'. Below this is a search bar with the text 'Hvem er i rullen hvor længe og hvornår'. To the right of the search bar is a 'Ker' button. Below the search bar is a 'Find sø og landruller' button. Below the search bar is a 'Velkommen' message and a paragraph: 'Fra omkring 1789 er de fleste centralt nørte læg som var værnepligtige. Her hjælper vi dig frem'. Below the search bar is a dropdown menu for 'Vælg fødeår:' with '1863' selected. Below the dropdown menu is a search result: 'Født i 1863, optaget i lægdsrullen 1881 og slettet i 1901'. Red arrows point from the search bar and the dropdown menu to the text on the right.

Eks. **Hans Peter Larsen** født 1863 i Seest sogn, boede i Kolding da han var 18 år.

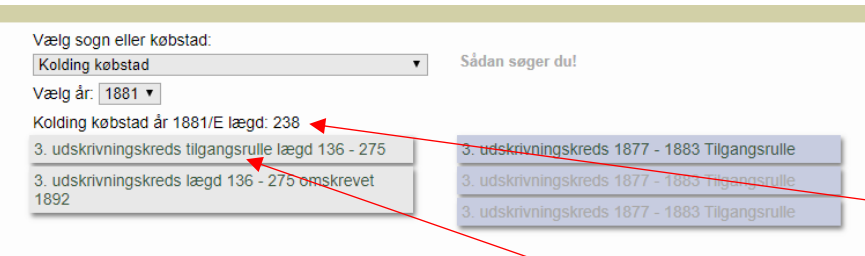
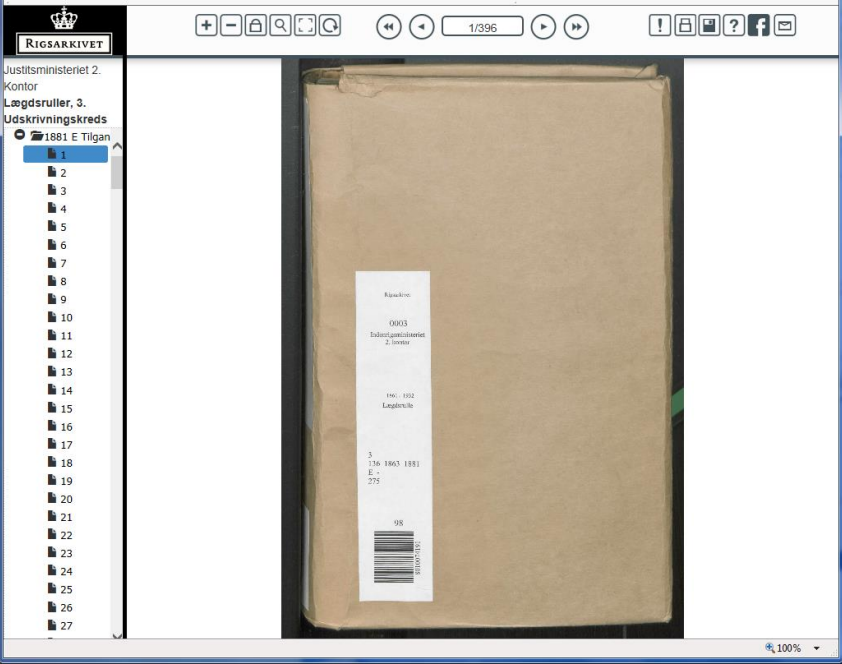
Start med at finde ud af hvornår Hans Peter er optaget i lægdsrullen. Det kan du gøre på siden om lægdsruller:

<https://www.lægdsruller.dk/#>

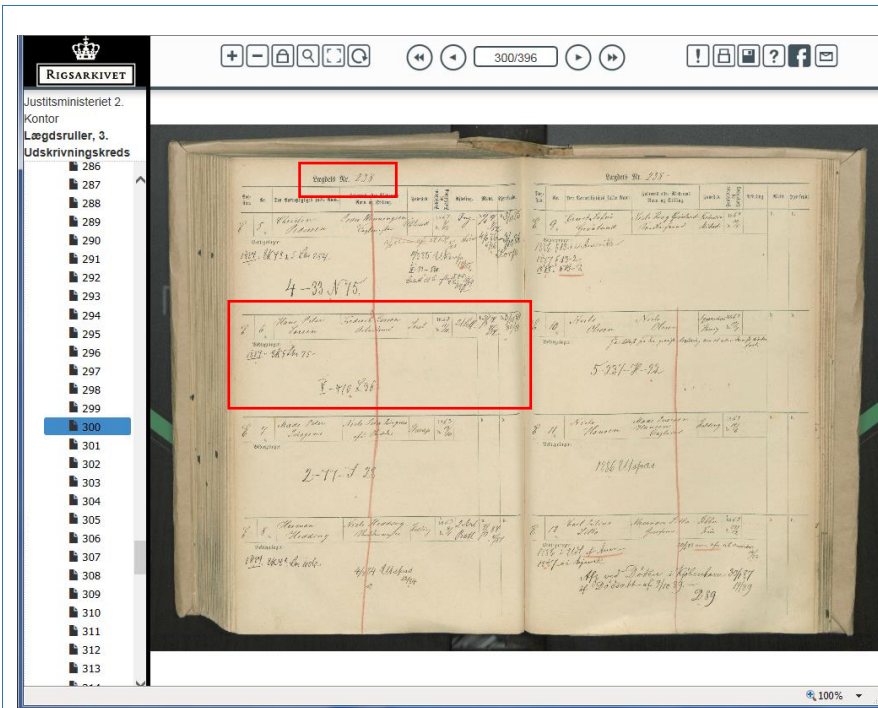
Vælg **fødeår**.

Så får du at vide at han er optaget i rullen i 1881 og slettet i 1901.

Kort vejledning til lægdsruller.

	<p>Når du ved hvilket sogn han er i, når han bliver optaget i lægdsrullen, så skal du finde nummeret på lægdet, det gør du på 'Find sø og landruller'</p>
	<p>Hans Peter bor jo i Kolding da han i 1881 bliver optaget i lægdsrullen, så vi finder Kolding Købstad og året 1881.</p> <p>Kolding købstad i 1881/E 3. udskrivningskreds Lægd nr.: 238</p> <p>Og de tilhørende ruller er klar til at trykke på.</p> <p>Vi prøver først, om vi kan finde ham i tilgangsrollen for landruller, det er dem til venstre.</p> <p>De blå til højre er søruller.</p>
	<p>Første billede af lægdsrullen.</p> <p>Og så er det bare at lede efter lægdet. 😊</p>

Kort vejledning til lægdsruller.

På opslag 300 finder jeg lægd nr. 238 og Hans Peter Larsen.

Bogstav.	Nr.	Den Bernepligtiges fulde Navn.	Faderens eller Moderens Navn og Stilling.	Fødested.	Fødselsaar og Fødselsdag.	Afdeling.	Mødt.	Hjemsendt.
E	6	Hans Peter Larsen	Frederik Larsen Arbejdsmand	Seest	1863 d. 15/11.	21 Btl.	d. 31/3/84 4/84	d. 3/10/84 30/84
Vedtegninger: 1884 EK 5 LNo 75. V-470 L36.								

Fra venstre mod højre:

Bogstav E = 1881

Han har nr. 6 i rullen. - Navn: Hans Peter Larsen - **Hans far:** Frederik Larsen, Arbejdsmand.

Fødested: Seest. - **Født:** 1863 den 15. november

Afdeling: 21 Btl (=bataljon) - **Mødt:** 31. marts 1884 – **Hjemsendt:** 3. oktober 1884

4/84 og 30/84 har ukendt betydning.

Under Vedtegninger:

1884 EK 5 LNo 75

EK 5 = Infanteriet (fodfolket) – **Lno 75** = Lodtrækningsnummer.

V – 470 L 36 = Betyder at han er flyttet til et andet lægd.

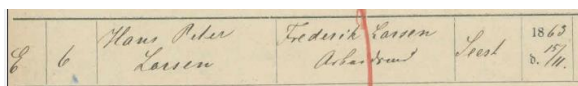
V = udskrivningskreds 5

470 = lægdets nummer

L = årstal – 1887

36 = løbenummer det nye nummer i næste bog

Kort vejledning til lægdsruller.

V-470 L36

hjem find lægdsrulle flyt til nyt lægd find sogn - by hjælpemidler vejle

Året hvor krydshenvisningen er skrevet: 1881 Vejledning

Udskrivningskreds eller amt: 5. udskrivningskreds

Lægdets nummer: 470

Vælg flytteårets bogstav: L

Sogn/by: Frederikshavn købstad i år: 1887 / L lægd nr. 470 amt/udskrivningskreds 5. udskrivningskreds
Central ført landrulle

- 5. udskrivningskreds hovedrulle lægd 332 - 580
- 5. udskrivningskreds tilgangsrulle lægd 332 - 580
- 5. udskrivningskreds lægd 332 - 580

omskrevet 1898

Nu kan vi lede efter ham det nye sted. 😊

Så jeg går til fanen 'flyt til nyt lægd' og udfylder felterne som vist.

Krydshenvisning er skrevet i 1881

Det nye sted er 5. udskrivningskreds

Det nye lægdsnummer er 470

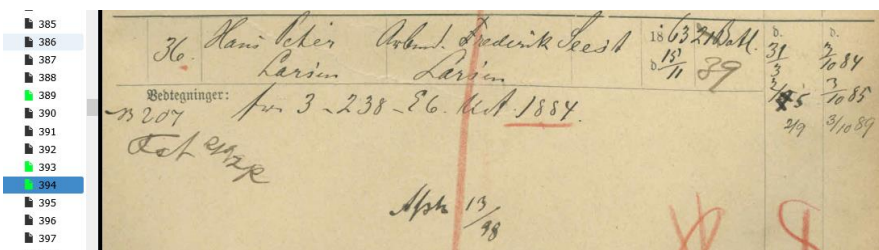
Flytteårets bogstav er L

V = udskrivningskreds 5

470 = lægdets nummer

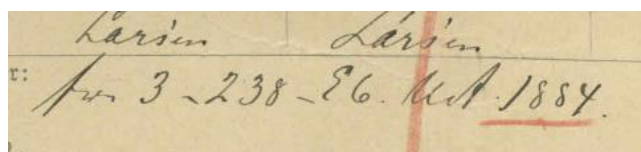
L = årstal - 1887

Klik på tilgangsrullen og find Hans Peter i lægd 470 med løbenummeret 36

Finder ham på opslag 394.

Han er Udt. I 1884, så ham kan vi ikke længere følge i lægdsrullerne.

Fra 3-238-E6 Udt. 1884

Altså fra 3. udskrivningskreds

Lægd 238

År E

Løbenummer 6

Udt. Betyder Udtjent

Kort vejledning til lægdsruller.

her kan du søge og finde lægdsruller for hele landet

alle fiyt til nyt lægd find sogn - by hjælpemidler

Forkortelser i rullen
Hvor høj var han?
Årstal bag bogstaverne

Lægdsrets Nr. 222-3
Kortet
Anden Side
1897
4. 17. 11.

Forkortelser anvendt i lægdsruller og hvad de betyder:

Vælg: ▼

Forkortelsen betyder: udtjent

Højde omregnet fra tommers (fra ca. 1835) til centimeter:

Vælg: ▼

60,75 tommers høj er 159 centimeter

Du kan her finde ud af hvad forkortelserne betyder og her findes også en omregner hvis du får opgivet en højde i tommers.

Nemt og bekvemt ☺

Der er mange flere hjælpemidler på <https://www.sa.dk/da/> – bl.a. flere praktiske eksempler på brugen af lægdsruller:

<https://www.sa.dk/da/hjaelp-og-vejledning/rigsarkivets-online-vejledninger/lægdsruller-kom-godt-i-gang/>

Forklaring på forkortelser brugt i lægdsruller kan du finde her:

<https://www.sa.dk/wp-content/uploads/2014/10/Lægdsruller-forkortelser.pdf>

Eller som anført ovenover hjemmesiden om lægdsruller:

<https://lægdsruller.dk/>

Denne vejledning var lavet som en huskeliste til mig selv, men da det viste sig at der var andre der var interesseret i den, så har jeg lagt den ud til fri afbenyttelse på min hjemmeside www.kruse-slaegt.dk og den er nu opdateret – jan. 2020.

Lisbeth Kruse Bjerregaard

Slægtsforsker

Underviser i praktisk brug af internetbaserede oplysninger

<http://kruse-slaegt.dk/kursus-tilbydes/>

Kilder:

www.sa.dk

<https://lægdsruller.dk>

Med flere.